

Sygn. akt III A Ua 1190/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Kunecka
Sędziowie:	SSA Jacek Witkowski (spr.) SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek apelacji M. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 19 lipca 2012 r. sygn. akt VII U 790/12

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 29 marca 2012 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. B. prawo do emerytury od 1 lutego 2012 r.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2012 r., sygn. akt VII U 790/12, Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił odwołanie M. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 29 marca 2012 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

Decyzją z dnia 29 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił M. B. prawa do emerytury wskazując, jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jako podstawę faktyczną podano niespełnienie wymogu 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczynie podniosła, że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent.

Strona pozwana w odpowiedzi na odwołanie domagała się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy wskazał, że istota sporu sprowadzała się do dokonania oceny, czy przypadające w czasie zatrudnienia w warunkach szczególnych okresy, za które wnioskodawczynie pobrała wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa po dniu 14 listopada 1991 r., zalicza się do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych w rozumieniu w/w ustawy.

Wnioskodawczynie wykazała, że w czasie zatrudnienia w (...) w Ś. przez okres ponad 15 lat (tj. od 2 maja 1980 r. do 14.04.1982 r. i od 16 kwietnia 1984 r. do 29 czerwca 1998 r.) zajmowała stanowisko zaliczone do pracy w warunkach szczególnych.

Jednocześnie organ rentowy wskazywał, że warunek ten nie jest spełniony jeżeli odliczyć przypadające w tym czasie okresy niezdolności do pracy, tj. łącznie 1 rok 8 miesięcy i 24 dni.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd orzekł, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że M. B. wiek emerytalny osiągnęła w 2012 r., a zatem pod rządem obowiązującego od 1 lipca 2004 r. art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W sposób jednoznaczny wskazuje on, że do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011r., sygn. akt I UK 82/11). Jednocześnie Sąd podkreślił, że stwierdzając zgodność art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z Konstytucją, Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2008 r. (sygn. K 33/06) oddalił zarzut, że zmiana warunków emerytalnych prowadzi do naruszenia praw nabytych (łącznie je czasowo z chwilą nabycia prawa podmiotowego czyli - w tym przypadku - prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach).

Ponadto Sąd podkreślił, że i bez powyższej nowelizacji w 2004 r. ustawy j/w, roszczenie wnioskodawczynie nie mogłoby być uwzględnione. Art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy posługując się pojęciem "okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach" odnosi się do jego znaczenia w rozumieniu "dotychczasowych", przepisów, czyli rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Te zaś w ocenie Sądu stosowały rozróżnienie pojęcia okres zatrudnienia, a okres pracy w szczególnych warunkach. To pierwsze pojęcie łączone było z pozostawaniem w zatrudnieniu, a drugie z faktycznym wykonywaniem pracy. Świadczy o tym chociażby użycie w § 2 słów "jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze" czy też w § 4 ust. 1 pkt 3 "ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach". Sąd I instancji stwierdził, że za taką interpretacją przemawia też zasada sprawiedliwości społecznej. Szczególne przywileje związane z warunkami pracy muszą bowiem dotyczyć wyłącznie okresów rzeczywistego narażenia pracownika na uciążliwości związane z warunkami lub charakterem pracy.

Wobec tak poczynionych ustaleń Sąd stwierdził, że wnioskodawczynie nie spełnia wszystkich wymagań przewidzianych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i orzekł o oddaleniu odwołania.

Z wyrokiem nie zgodziła się wnioskodawczynie wywodząc apelację i zaskarżając wyrok w całości zarzuciła wyrokowi:

1) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez jego błędną interpretację i błędne przyjęcie, że ubezpieczone nie spełnia wszystkich wymaganych prawem warunków przewidzianych w powołanym przepisie,

2) obrazy przepisu art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (poprzez jego nieuzasadnione zastosowanie).

Mając powyższe na uwadze wnioskodawczynie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie wnioskodawczynie prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie w pełni zasługuje na uwzględnienie.

Spor w sprawie wymagał rozstrzygnięcia czy wnioskodawczynie M. B. spełnia wszystkie wymagane prawem warunki do przyznania jej prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy wnioskodawczynie w istocie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Swoje uprawnienia wnioskodawczynie wywodziła z art. 184, zgodnie z którym:

1. ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Natomiast wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowiska oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 w/w ustawy przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie "przepisów dotychczasowych", tj. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zatem wnioskodawca, aby uzyskać prawo do emerytury przy ukończonym 60 roku życia, musi wykazać co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczynie w okresach od 2 maja 1980 r. do 14.04.1982 r. i od 16 kwietnia 1984 r. do 29 czerwca 1998 r. pozostawała w zatrudnieniu na stanowisku prasowacza w (...) w Ś., które to stanowisko zaliczone jest do pracy w warunkach szczególnych zgodnie z treścią Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jednocześnie Sąd ustalił, że w powyższym okresie pracy, wnioskodawczynie przez okres łącznie 1 roku 8 miesięcy i 24 dni korzystała z okresów niezdolności do pracy.

W związku z tak poczynionymi ustaleniami Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stwierdził, że okresy te podlegają odliczeniu od stażu pracy w szczególnych warunkach, co oznacza tym samym, że wnioskodawczynie nie legitymuje się pełnym, 15-letnim okresem zatrudniania w warunkach szczególnych.

Ze stanowiskiem Sądu nie można się zgodzić.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest spełnienie wyłącznie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32, art. 33, art. 39 i art. 40 również po dniu 31 grudnia 2008 r. oraz nieprzystąpieniu do OFE i rozwiązaniu stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonych będących pracownikami.

Wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 r. spełniła warunki stażowe i w tym okresie legitymowała się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Jednocześnie zwrócić należy uwagę, że przepis art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS został dodany przez art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz.U.2004.121.1264) zmieniającej m.in. ustawę z dnia 1 lipca 2004 r., z tego też względu brak jest podstaw ustalania warunku stażowego wnioskodawczyni ponownie z uwzględnieniem powyższej zmiany.

W tej kwestii wypowiedział się jednoznacznie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt I UK 12/11, stwierdzając, że: wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Sąd najwyższy w uzasadnieniu wyroku podkreślił między innymi, że ustawodawca po wprowadzeniu przepisu art. 32 ust. 1a, nie zróżnicował jednocześnie warunków nabycia prawa do emerytury w oparciu o przepis art. 184 teże ustawy, w tym jednym wypadku osobno i w sposób szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) wykazały okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okresu składkowego i nieskładkowego określonych w art. 27 ustawy (co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), zagwarantował prawo nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo dla tej grupy wiekowej, postawił warunek nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, a także rozwiązania stosunku pracy. Celem przepisu art. 184 w/w ustawy, było utrzymanie uprawnień emerytalnych dla wszystkich, którzy w chwili wejścia w życie ustawy spełniają warunki przejścia na emeryturę, z wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy.

Sąd Apelacyjny w pełni popiera stanowisko przedstawione przez Sąd Najwyższy w zacytowanym wyroku i stwierdza, iż brak jest podstaw do odliczenia od dotychczas udokumentowanego przez wnioskodawczynię stażu pracy w szczególnych warunkach okresów niezdolności do pracy w wymiarze 1 roku 8 miesięcy i 24 dni.

Powyższe oznacza, że wnioskodawczyni spełnia wszystkie wymagane prawem warunki do przyznania jej prawa do emerytury.

Wskazując na powyższe Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 29 marca 2012 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury począwszy od dnia 1 lutego 2012 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym wnioskodawczyni złożyła wniosek.